

MÜNEBBİHAT 15

Eûzü billâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

Elhamdü lillâhi Rabbi'l-âlemin... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn.

Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!

Seyyidü's-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!

Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!

وَقَالَ بَعْضُ الْحُكَمَاءِ عَشْرُ خِصَالٍ يُبْغِضُهَا اللَّهُ
سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى مِنْ عَشْرَةِ أَنْفُسٍ الْبُخْلِ
مِنَ الْأَغْنِيَاءِ وَالْكِبَرُ مِنَ الْفُقَرَاءِ وَالطَّمَعُ
مِنَ الْعُلَمَاءِ وَقِلَّةُ الْحَيَاءِ مِنَ النِّسَاءِ وَحُبُّ الدُّنْيَا
مِنَ الشُّيُوخِ وَالْكَسَلُ مِنَ الشَّبَابِ وَالْجَوْرُ

مِنَ السُّلْطَانِ وَالْجُبْنِ مِنَ الْغَزَاهِ وَالْعُجْبِ
مِنَ الزُّهَادِ وَالرِّيَاءِ مِنَ الْعِبَادِ

(*Kâle bağdu'l-hukemâ'i aşere hısâlin yübğıduhâ'l-lâhu sübhânehû ve teâlâ min aşereti enfûsin*) Cenab-ı Hak on kişiye on şeyden dolayı gazap edermiş:

(*El-buhli mine'l-ağniyâ'i*) Zenginlerden cimrilik yapanlara.

(*Ve'l-kibrü mine'l-fukarâ'i*) Hem fakir, hem kibirli olan kimselere.

(*Ve't-tamau mine'l-ulemâ'i*) Hem ilim sahibi hem de açgözlü kimselere.

(*Ve kılletü'l-hayâl mine'n-nisâ'i*) Hanımların hayâsızlığına... Hayâsız hanımlara.

(*Ve hubbü'd-dünyâ mineş şüyûhi*) İhtiyarların dünya sevgisine.

(*Ve'l-keseli mine's-şebâbi*) Gençlerin tembelliğine.

(*Ve'l-cevrü mine's-sultânı*) Sultanın zulmüne.

(*Ve'l-cübnü mine'l-guzâtı*) Gazilerin

korkaklarına.

(*Ve'l-ucbü mine'z-zühhâdi*) Hem zahidlik taslar, hem de kendini beğenir; böyle kimse-
lere...

(*Ve'r-riyâü mine'l-ibâdi*) Riyakâr kullara
Allah gazap eder, sevmez.

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَافِيَةُ عَلَى
عَشْرَةِ أَوْجِهٍ خَمْسَةٌ فِي الدُّنْيَا وَخَمْسَةٌ فِي الْآخِرَةِ
فَأَمَّا الَّتِي فِي الدُّنْيَا الْعِلْمُ وَالْعِبَادَةُ وَالرِّزْقُ
مِنَ الْحَلَالِ وَالصَّبْرُ عَلَى الشَّدَّةِ وَالشُّكْرُ
عَلَى النِّعْمَةِ وَأَمَّا الَّتِي فِي الْآخِرَةِ فَإِنَّهُ يَأْتِيهِ مَلَكُ
الْمَوْتِ بِالرَّحْمَةِ وَاللُّطْفِ وَلَا يُرَوِّعُهُ مُنْكَرٌ
وَنَكِيرٌ فِي الْقَبْرِ وَيَكُونُ آمِنًا فِي الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ
وَتُحْيَى سَيِّئَاتُهُ وَتُقْبَلُ حَسَنَاتُهُ وَيَمْرُ عَلَى
الصِّرَاطِ كَالْبَرْقِ اللَّامِعِ وَيَدْخُلُ الْجَنَّةَ فِي السَّلَامَةِ

Peygamber Efendimiz buyurmuşlar ki: (*El-
'âfiyetü alâ aşereti evcühin*) Afiyet on şekilde
olur. (*hamsetün fi'd- dünyâ ve hamsetün fi'l-*

âhireti) Beşi dünyada, beşi de ahirette... (*Fe-emme'l-letî fi'd-dünyâ*) Dünyada olan afiyet:

(*El-'ilmü*) İlim.

(*Ve'l-ibadetü*) İbadet.

(*Ve'r-rizku mine'l-halâl*) Helal rızık.

(*Ve's-sabru ale'l-şiddeti*) Şiddetlere sabır.

(*Ve'ş-şükrü ale'n-ni'meti*) Nimetlere şükür.”

Bunlar dünyadaki afiyetler.

(*Ve emmelletî fi'l-âhireti*) Ahiretteki beş:

(*Fe-innehû ye'lîhî melekü'l-mevti bi'r-rahmeti ve'l-lutfi*) Ölüm meleği Azrail geldiği vakitte gayet yumuşaklıkla, merhametle gelir.

Mesela, Peygamber Efendimiz'e gelmiş, “Müsaade ederseniz alayım!” Hz. Musa'ya gelmiş, “Müsaade ederseniz alacağım!” demiş. Biz de müsaade edeceğiz, ama tatlı alır, acıtmaz canımızı... Bu ölüm anı çok zor şey. Allah hepimize tatlı ölümler, hayırlı ölümler versin... Bazen insan, ölen kimsenin çektiği ızdırabı görünce ürperiyor. Kolay çıkmıyor can... Allah rahmetle ölüm meleklerini yollasın.

(*Ve lâ-yurevviuhû münkerün ve nekîrün fi'l-kabri*) Mezara girdiği vakitte Münker ve Nekir korkutmaz onu... Güzel surette görünür.

E orada hiç görmediğimiz bir sima ile karşılaşacağız. Görmediğimiz bir sima korkunç şekilde gelirse Allah esirgeye, insanın aklı başından gider. Sağlığında bile öyle korkunç simaları gördü müydü, korkar insan... Kabir bu, bakacaksın her taraf kapalı... Allaaah, korkutma ya Rab!

(*Ve yekûnü âminen fi'l-fezeul ekber*) O kıyamet gününde emniyet altında olacak.

(*Ve tümhâ seyyiâtühû ve tukbelü hasenâtühû*) Günahları silinip sevapları da kabul olunacak.

(*Ve yemurru ale's-sırâtı ke'l-berki'l-lâmi'*) Sırattan da şimşek gibi geçip gidecek, (*ve yedhulü'l-cennete fi's-selâmeti*) Cennete de selametle girecek.

Allah cümlemize göstersiz inşallah!..

وَقَالَ أَبُو الْفَضْلِ رَحِمَهُ اللَّهُ سَمَّى اللَّهُ تَعَالَى كِتَابَهُ
بِعَشْرَةِ أَسْمَاءٍ قُرْآنًا وَفُرْقَانًا وَكِتَابًا وَتَنْزِيلًا
وَهَدًى وَنُورًا وَرَحْمَةً وَشِفَاءً وَرُوحًا وَذِكْرًا

Ebü'l-Fadl diyor ki:

*(Semmallâhu teâlâ kitâbehû bi-aşereti es-
mâi) Allahu Teala Kur'an-ı Kerim'e on isim
vermiştir. Kur'an'ın on ismi var:*

1.Kur'an 2. Furkan 3. Kitap 4. Tenzil 5.
Hüda 6. Nur 7. Rahmet 8. Şifâ 9. Rûh 10. Zikir

وَقَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ يَا بُنَيَّ إِنَّ الْحِكْمَةَ أَنْ تَعْمَلَ
عَشْرَةَ تَحْيَى الْقَلْبَ الْمَيِّتَ وَتُجْلِسَ الْمِسْكِينَ
وَتَتَّقَى مَجَالِسَ الْمُلُوكِ وَتُشْرِفَ الْوَضِيعَ وَتُحَرِّرُ
الْعَبِيدَ وَتُؤْوِيَ الْغَرِيبَ وَتُغْنِيَ الْفَقِيرَ وَتَزِيدَ لِأَهْلِ
الشَّرَفِ شَرَفًا وَلِلسَّيِّدِ سُودَدًا وَهِيَ أَفْضَلُ مِنَ الْمَالِ
وَحِرْزٌ مِنَ الْخَوْفِ وَعِدَّةٌ فِي الْحَرْبِ وَبِضَاعَةٌ حِينَ
يَرْبَحُ وَهِيَ شَفِيعَةٌ حِينَ يَعْتَرِيهِ الْهَوْلُ وَهِيَ دَلِيلَةٌ

حِينَ يَنْتَهَى بِهِ الْيَقِينُ إِلَى النَّفْسِ وَهِيَ سُتْرَةٌ حِينَ
لَا يَسْتُرُهُ ثَوْبٌ

Hazret-i Lokman oğluna diyor:

(*Yâ büneyye inne'l-hikmete en-ta'mele aşerete eşyâe*) Ey oğlum! Hikmet on şeyle olur:

(*Ehadühâ tuhyi'l-kalbe'l-meyyite*) Hikmet olursa, ölü kalpler de dirilir. (*Ve teclisü'l-miskîn*) Miskinlerle otur. (*Ve tettakî meclise'l-mülûk*) Yöneticilerin meclisine de oturma... Fukaraların, miskinlerin meclisine otur; hükümdarların meclisine oturma!.. Garipleri barındır.

Hikmetle ufaklar şeref bulur, köleler de hür olur. Hikmet fakirleri zengin eder. Şeref sahiplerinin şerefini artırır. Efendilerin de efendiliğini artırır.

(*Ve hiye efdalü mine'l-mâl*) Bu hikmet, maldan üstündür. (*Ve hırzi mine'l-havf*) Hırslının kapmasından emindir. (*Ve uddetün fi'l-harb*) Harpte de hazırlıktır. (*Ve bidâatün hîne-yurbehu*) Ticarete de büyük kazançlar verir adama... (*Ve hiye şefâatün hîne ya'terîhi'l-*

hevlü) Kıyamet gününde de şefaathçi olur.

(Ve hiye sûtretün hîne lâ-yestürühû sevbün) Giysiler insanları örtemediği zamanda da o insanın her şeyini örter. Zenginlik için de öyle derler; zenginlik insanın ayıbını örter. Fakirin ayıbı meydana çabuk çıkar, zengininki saklı kalır. “Halkın ayıbını açmayın!” diye tembih var...

وَقَالَ بَعْضُ الْحُكَمَاءِ يَنْبَغِي لِلْعَاقِلِ إِذَا تَابَ
أَنْ يَفْعَلَ عَشْرَ خِصَالٍ اسْتِغْفَارُ بِاللِّسَانِ وَنَدَمُ
بِالْقَلْبِ وَإِقْلَاعُ بِالْبَدَنِ وَالْعَزْمُ عَلَى أَنْ لَا يَعُودَ أَبَدًا
وَحُبُّ الْآخِرَةِ وَبُغْضُ الدُّنْيَا وَقِلَّةُ الْكَلَامِ وَقِلَّةُ
الْأَكْلِ وَالشُّرْبِ حَتَّى يَتَفَرَّغَ لِلْعِلْمِ وَالْعِبَادَةِ وَقِلَّةُ
النَّوْمِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ
مَا يَهْجَعُونَ وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ

Bazı âlimlerden:

Akılı bir kimse tövbe ettiği vakitte, on şeye dikkat etmesi lazımmış:

(îhdâhâ istiğfâru bi'l-lisân) Diliyle istiğfar.

(*Ve nedemün bi'l-kalbi*) Kalbiyle de pişmanlık.

(*Ve iklâun bi'l-bedeni*) O yaptığı şeyleri bedeninden söküp atmak.

(*Ve'l-azmü en lâ-yeûde ebedâ*) Bir daha o kabahati yapmamaya ebediyen gayret etmek.

(*Ve hubbü'l-âhireti*) Ahireti sevecek.

(*Ve buğdu'd-dünyâ*) Dünyayı sevmeyecek.

(*Ve kılletü'l-keâm*) Sözü azaltacak.

9. (*Ve kılletü'l-ekli ve's-şürbi*) Yemeyi ve içmeyi de azaltacak; (*hattâ yeteferrağa li'l-ilmi ve'l-ibâdeti*) ilme ve ibadete vakit bulacak.

10. (*Ve kılletün nevmi*) Uykuyu da azaltacak.

Cenab-ı Hak gece az uyuyanları ve seher vaktinde istiğfar edenleri methetmiş Kur'an'ında:

(*Kânû kalîlen mine'l-leyli mâ yehceûne ve bi'l-eshâri hüm yestağfirûn*) [Onlar geceleri ibadette bulunarak az uyurlardı. Seher vakitlerinde istiğfar ederlerdi.]

Onun için gece uykusunu azaltmak lazım!..

وَقَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ الْأَرْضَ
تُنَادِي كُلَّ يَوْمٍ بِعَشْرِ كَلِمَاتٍ وَتَقُولُ يَا ابْنَ آدَمَ
تَسْعَى عَلَى ظَهْرِي وَمَصِيرِكَ فِي بَطْنِي وَتَعْصِي
عَلَى ظَهْرِي وَتُعَذِّبُ فِي بَطْنِي وَتَضْحَكُ عَلَى ظَهْرِي
وَتَبْكِي فِي بَطْنِي وَتَفْرَحُ عَلَى ظَهْرِي وَتَحْزَنُ
فِي بَطْنِي وَتَجْمَعُ الْمَالَ عَلَى ظَهْرِي وَتَنْدُمُ فِي بَطْنِي
وَتَأْكُلُ الْحَرَامَ عَلَى ظَهْرِي وَتَأْكُلُ الدِّيدَانَ
فِي بَطْنِي وَتَخْتَالُ عَلَى ظَهْرِي وَتُذِلُّ فِي بَطْنِي
وَتَمْشِي مَسْرُورًا عَلَى ظَهْرِي وَتَقْعُ حَزِينًا فِي بَطْنِي
وَتَمْشِي فِي نُورٍ عَلَى ظَهْرِي وَتَقْعُ فِي الظُّلُمَاتِ
فِي بَطْنِي وَتَمْشِي عَلَى الْمَجَامِيعِ عَلَى ظَهْرِي وَتَقْعُ
وَحِيدًا فِي بَطْنِي

Enes İbn Malik de diyor ki:

(İnne'l-arda tünâdî külle yevmin bi-aşere
kelimâtin) Yer her gün on tane söz söyler. Ye-
rin her gün on tane nasihati var bize:

(Yâ ibni Âdem! Tes'â ala zahrî ve masîrûke fî-batnî) “Ey Ademoğlu! Üzerimde koşturup duruyorsun, ama yarın benim içime gireceksin, ona göre davran!

(Ve ta'sî alâ zahrî ve tüazzibu fî-batnî) Benim sırtımda isyanlar yapıyorsun, ama içime girdiğin vakitte cezalanırsın!

(Ve tadhakü âlâ zahrî ve tebkî fî-batnî) Benim üstümde gülüp oynuyorsun, ama içime girdiğin vakitte de ağlarsın!

(Ve tefrahu alâ zahrî ve tahzenü fî-batnî) Benim üstümde ferahlanıyorsun, ama yarın içimde mahzun olursun.

(Ve tecmau'l-mâle alâ zahrî ve tendemü fî-batnî) Benim üstümde malları, paraları topluyorsun. Yarın içimde de pişman olursun!

(Ve te'külü'l-harâme alâ zahrî ve te'külûke'd-dîdânü fî-batnî) Üstümde haramları yiyorsun. İyi bil ki yarın içimde de kurtlar seni yiyecek.

(Ve tahtâlü alâ zahrî ve tezillü fî batnî) Benim üzerimde çok kurularak geziyorsun ama içerime girdiğin vakitte yok olacaksın, onu da unutma!..

(*Ve temşî mesrûren alâ zahrî ve tekau hazînen fî-batnî*) Üzerimde neşe içinde geziyorsun, ama içime girdiğin vakitte mahzun olacaksın!

(*Ve temşî fi nûrin alâ zahrî ve tekau fi'z-zulümâtî fî-batnî*) Yeryüzünde aydınlıkların içinde yürüyorsun, ama yarın içime girdiğin vakitte karanlıkta kalacaksın!

(*Ve temşî ale'l-mecâmii alâ zahrî ve tekau vâhiden fî-batnî*) Üstümde yürüyorsun, kalabalıklara gidiyorsun; ama içimde yarın yapayalnız kalacaksın!..”

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ كَثُرَ ضَحِكُهُ
عُوقِبَ بِعَشْرِ عُقُوبَاتٍ يَمُوتُ قَلْبُهُ وَيَذْهَبُ الْمَاءُ
عَنْ وَجْهِهِ وَيُشَمِّتُ بِهِ الشَّيْطَانُ وَيَغْضَبُ عَلَيْهِ
الرَّحْمَنُ وَيُنَاقِشُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيُعْرَضُ عَنْهُ
النَّبِيُّ صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَتَلْعَنُهُ
الْمَلَائِكَةُ وَيُبْغِضُهُ أَهْلُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِينَ
وَيَنْسَى كُلَّ شَيْءٍ وَيُفْتَضِحُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

Hız. Peygamber buyuruyor ki:

“Çok aşırı gülmenin on çeşit cezası vardır:

Kalbi ölür.

Yüzünün suyu gider.

Gençler kendisiyle eğlenir.

Allahu Teala ona gazap eder.

Kıyamette hesabı zor olur.

Hız. Peygamber ona yüz çevirir.

Meleklerin de lanetine uğrar.

Gökyüzü ve yeryüzü melekleri ona düşmanlık eder.

Her şeyi unuttur.

Kıyamet gününde mahcup ve rezil olur.”

وَقَالَ الْحَسَنُ الْبَصْرِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ: (يَوْمًا بَيْنَمَا
أَنَا أَطُوفُ فِي أَرْقَةِ الْبَصْرَةِ وَفِي أَشْوَاقِهَا مَعَ شَابٍّ
عَابِدٍ فَإِذَا أَنَا بَلَّغْنَا بِطَبِيبٍ وَهُوَ جَالِسٌ
عَلَى الْكُرْسِيِّ بَيْنَ يَدَيْهِ رِجَالٌ وَنِسَاءٌ وَصِبْيَانٌ
بِأَيْدِيهِمْ قَوَارِيرُ فِيهَا مَاءٌ وَكُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ
يُسْتَوْصَفُ دَوَاءً لِدَائِهِ فَقَالَ فَتَقَدَّمَ الشَّابُّ

إِلَى الطَّبِيبِ فَقَالَ أَيُّهَا الطَّبِيبُ هَلْ عِنْدَكَ دَوَاءٌ
يُغْسَلُ الذُّنُوبَ وَيُشْفَى مَرَضُ الْقُلُوبِ
فَقَالَ نَعَمْ فَقَالَ هَاتِ فَقَالَ خُذْ مِنِّي عَشْرَةَ أَشْيَاءَ
قَالَ خُذْ عُرُوقَ شَجَرَةِ الْفَقْرِ مَعَ عُرُوقِ شَجَرَةِ
التَّوَّاضِعِ وَاجْعَلْ فِيهَا هُلِيلَجَ التَّوْبَةِ وَاطْرَحْهُ
فِي هَاوِنِ الرِّضَاءِ وَاسْحَقْهُ بِمِنْجَارِ الْقِنَاعَةِ وَاجْعَلْهُ
فِي قَدْرِ التَّقَى وَصُبْ عَلَيْهِ مَاءَ الْحَيَاءِ وَاغْلِهِ بِنَارِ
الْمَحَبَّةِ وَاجْعَلْهُ فِي قَدَحِ الشُّكْرِ وَرُوحِهِ بِمِرْوَحَةِ
الرَّجَاءِ وَأَشْرِبْهُ بِمِلْعَقَةِ الْحَمْدِ فَإِنَّكَ أَنْ فَعَلْتَ
ذَلِكَ فَإِنَّهُ يَنْفَعُكَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَبَلَاءٍ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ

Hasan-ı Basrî Hazretleri de diyor ki:

Bir gün ben genç bir talebeyle Basra'nın sokaklarında geziyordum. Bir adamla karşılaştık. O adam bir kürsünün üzerine oturmuştu... Tabip olduğunu söylediler. Doktormuş. Etrafına toplanmış insanlar; kadın, erkek, çoluk çocuk... Elinde bardaklar var. Herkese ilaç

tavsiye ediyor, herkesin derdine göre bir şeyler veriyor. Yanımdaki delikanlı yaklaştı doktora:

“Ey tabip! Senin elinde benim günahlarıma deva var mı? Benim günahlarımı temizleyecek, kalbimin de kötülüklerini giderecek...” dedi.

Doktor da:

“Evet, var!” dedi.

“Ver öyleyse...”

“Gösterdiğim on şeyi al: Fakirlik ağacının yapraklarını topla. Tevazu ağacının yapraklarıyla karıştır. Tövbe eriğiyle onları karıştır. Rıza havanına onları koy. Kanaat tokmağıyla onları döv. Ona bir miktar da takva kat... Onun üzerine hayâ suyu da ekle. Onu biraz muhabbet ateşinde kaynat. Onu şükür kadehine dök. Ümit yelpazesıyla soğut. Ondan, hamd kaşığıyla sabah akşam birer parça iç! O senin dertlerine deva olur.” dedi.

وَقِيلَ جَمَعَ بَعْضُ الْمُلُوكِ خَمْسَةً مِنَ الْعُلَمَاءِ
وَالْحُكَمَاءِ فَأَمَرَهُمْ أَنْ يَتَكَلَّمُ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ

بِحِكْمَةٍ فَتَكَلَّمَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ بِحِكْمَتَيْنِ فَصَارَتْ
عَشْرَةً فَقَالَ الْأَوَّلُ خَوْفُ الْخَالِقِ أَمِنْ وَأَمْنُهُ كُفْرٌ
وَأَمِنْ الْمَخْلُوقِ عَتَقَ وَخَوْفُهُ رِقٌّ وَقَالَ الثَّانِي
الرَّجَاءُ مِنْ اللَّهِ تَعَالَى غِنَى لَا يَضُرُّهُ فَقْرٌ وَالْيَأْسُ
عَنْهُ فَقْرٌ لَا يَنْفَعُ مَعَهُ غِنَى وَقَالَ الثَّالِثُ لَا يَضُرُّ
مَعَ غِنَى الْقَلْبِ فَقْرُ الْكَيْسِ وَلَا يَنْفَعُ مَعَ فَقْرِ الْقَلْبِ
غِنَى الْكَيْسِ وَقَالَ الرَّابِعُ لَا يَزِدَادُ غِنَى الْقَلْبِ
مَعَ الْجُودِ إِلَّا غِنَى وَلَا يَزِدَادُ فَقْرُ الْقَلْبِ مَعَ غِنَى
الْكَيْسِ إِلَّا فَقْرًا وَقَالَ الْخَامِسُ اخْذِ الْقَلِيلَ
مِنَ الْخَيْرِ خَيْرٌ مِنْ تَرْكِ الْكَثِيرِ مِنَ الشَّرِّ وَتَرْكِ
الْجَمِيعِ مِنَ الشَّرِّ خَيْرٌ مِنْ اخْذِ الْقَلِيلِ مِنَ الْخَيْرِ

Bazı idareciler, beş yerden âlim ve bilgin toplamışlar. Onlara emretmişler ki her biriniz ikişer hikmet söyleyeceksiniz.

Hepsi ikişer hikmet söylemişler. Beşi ikişer tane söyleyince on oluyor ya...

Birincisi demiş ki:

(*Havfü'l-hâlikı emnün ve emnüühû küfrün*) Allah'tan korkmak eminlik verir, iyidir. Allah'tan emin olmak ise küfre neden olur.

(*Ve emnü'l-mahlûkı itkim ve havfühû rik-kun*) Mahlûktan emin olmak hürriyettir, azat olmaktır. Mahlûktan korkmak esarettir.

İkincisi demiş ki:

(*Errecâu minallâhi Teâla gınâun lâ-yedur-ruhû fakrun*) Allah'a ümit bağlamak büyük bir zenginliktir. Allah'a bel bağlayınca ona fakirlik zarar vermez.

(*Ve'l-ye'sü anhu fakrun lâ-yenfau me'ahû gınâ*) Allah'tan ümidi kesmek öyle bir fakirliktir ki ondan sonra zenginlik de ona para etmez.

Üçüncüsü demiş ki:

(*Lâ-yedurru me'a gıne'l-kalbi fakru'l-keysı*) Kalp zenginliği ile beraber keselerin boş olduğu zarar etmez. Keseler boş olsa da kalp zengin olduktan sonra zarar etmez. Ama cepte bir şey yok başka...

(*Ve lâ-yenfe'u me'a fakri'l-kalbi gıne'l-keysı*) Lakin keseler ne kadar dolu olursa

olsun, kalp fakir oldu mu, o da fayda etmez.
Kalbin fakirliği fena...

Dördüncüsü demiş ki:

(*Lâ-yezdâdü gıne'l-kalbi me'al cûd illâ gınâ*) Kalbin zenginliği, cömertlikle beraber olursa, ancak o vakit zenginliktir. Kalbi gani oldu mu, cömertlik de var; o ancak zenginlik getirir ona...

(*Ve lâ-yezdâdü fakru'l-kalbi me'a gıne'l-keysî illâ fakrâ*) Kalbi fakir olan adamın kesesi ne kadar dolu olursa olsun, arkasından gelen yine fakirliktir. Yani, kalp fakir oldu muydu, kesenin zenginliği para etmiyor, yine fakirlik getiriyor üzerine...

Beşincisi de demiş ki:

(*Ahzü'l-kalîli mine'l-hayri hayrun min terki'l-kesîri mine's-şer*) Hayırdan azda olsa alabildiğin bir şey, şerden çok şeyleri terk etmekten daha hayırlıdır.

(*Ve terkü'l-cemîi mine's-şerri hayrûn min ahzi'l-kalîli mine'l-hayr*) Şerden bütün şeyleri terk etmek, şerlerin hepsini terk etmek, az hayır almaktan daha hayırlıdır. Şerlerin terki, az bir hayırdan daha iyidir.

وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ
صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَةَ أَصْنَافٍ مِنْ أُمَّتِي
لَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ تَابَ الْقِلَاعُ وَالْجُيُوفُ
وَالْقَتَاتُ وَالْدُّبُوبُ وَالْدِّيُوثُ وَصَاحِبُ الْعُرْطَبَةِ
وَصَاحِبُ الْكُوبَةِ وَالْعُتْلُ وَالزَّيْنِمُ وَالْعَاقُ لَوَالِدِيهِ
قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْقِلَاعُ قَالَ الَّذِي يُمَشَى
بَيْنَ يَدَيِ الْأَمْرَاءِ وَقِيلَ مَا الْجُيُوفُ قَالَ النَّبَاشُ
وَقِيلَ مَا الْقَتَاتُ قَالَ النَّمَامُ وَقِيلَ مَا الدُّبُوبُ
قَالَ الَّذِي يَجْمَعُ فِي بَيْتِهِ الْفَتَيَاتُ لِلْفُجُورِ
وَقِيلَ مَا الدِّيُوثُ قَالَ الَّذِي لَا يُغَارُ عَلَى أَهْلِهِ
وَقِيلَ مَا صَاحِبُ الْعُرْطَبَةِ قَالَ الَّذِي يُضْرَبُ بِالطَّبْلِ
وَقِيلَ مَا صَاحِبُ الْكُوبَةِ قَالَ الَّذِي يُضْرَبُ
الطُّنْبُورَ وَقِيلَ مَا الْعُتْلُ قَالَ الَّذِي لَا يَعْفُو
عَنِ الذَّنْبِ وَلَا يَقْبَلُ الْعُذْرَ وَقِيلَ مَا الزَّيْنِمُ

قَالَ الَّذِي وُلِدَ مِنَ الزَّيْنَةِ وَيَقْعُدُ عَلَى قَارِعَةِ الطَّرِيقِ
فَيَغْتَابُ النَّاسَ وَالْعَاقُ مَشْهُورٌ

Abdullah İbn Abbas, Peygamber Efendimiz'den naklen söylemiş ki:

(*Aşeretü esnâf, min ümmetî lâ-yedhulûne'l-cenneti*) “Bu ümmetten on kişi cennete giremez, ancak tövbe edenleri istisna:

Kalla 2. Cuyuf 3. Kannat 4. Debûb 5. Deyyus 6. Sahibül artabe 7. Sahibül Kûbe, 8. Ütül 9. Zenim 10. Akku livalideyhi

Fakat anlamamışlar, sormuşlar:

“—Bunlar ne demek?” diye...

Peygamber Efendimiz buyurmuşlar ki:

Kalla: (Ellezî yemşî beyne yedeyi'l-ümerâ') Yöneticilerin önünde nasıl yürüyorlar. Yol açıcı oluyor. “Çekilin, çekilin, emir geliyor!” diyerek öncü olan, emirlerin önünde yürüyen adam.

Cüyuf: Ölü soyanlar.

Kannat: Laf getirip götürenler...

Debûb: (Ellezî yecme'u fi-beytihi'l-fe-teyâti lil-fücûri) Gençleri evlerine toplayıp eğlence yapanlar, oyun oynayanlar.

Deyyûs: Hanımlarını saklamayan erkekler demek...

Sâhibü'l-artabe: Def çalanlar.

Sâhibül kûbe: Tanbur çalanlar.

Ütül: Özür kabul etmeyenler... Hata ediyor insan, hemen özür diliyor. Özrünü de o kabul etmiyor.

Zenîm: Gayri meşru ilişkiden doğanlar, (*yak'udu alâ kâriati't-tarîk, fe-ya'tâbun nâs*) İş gücü insanları gıybet etmek olanlar.

Akk: Anaya babaya asi olan.

“Bu on kişi, ancak tövbe ederlerse cennete girecekler. Tövbe etmeden bu şekilde ölürlerse, giremezler.” buyurmuşlar. Allah muhafaza etsin...

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَةُ نَفَرٍ لَنْ يَقْبَلَ اللَّهُ
تَعَالَى صَلَاتَهُمْ رَجُلٌ صَلَّى وَحِيدًا بِغَيْرِ قِرَاءَةٍ وَرَجُلٌ
لَا يُؤَدِّي الزَّكَاةَ وَرَجُلٌ يَوْمٌ قَوْمًا كَارِهُونَ وَرَجُلٌ

مَمْلُوكٌ أَبَقَ وَرَجُلٌ شَارِبُ الْخَمْرِ مُدْمِنٌ وَامْرَأَةٌ
بَاتَتْ وَزَوْجُهَا سَاخِطٌ عَلَيْهَا وَامْرَأَةٌ حُرَّةٌ تُصَلِّي
بِغَيْرِ خِبَارٍ وَآكِلُ الرَّبْوَا وَالْإِمَامُ الْجَائِرُ وَرَجُلٌ
لَا تَنْهَاهُ صَلَاتُهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ لَا يَزِدَادُ
مِنْ اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا بُعْدٌ

Hız. Peygamber buyurdu ki:

On kişinin de Allah namazlarını kabul etmez:

(Racülün sallâ vâhiden bi-gayri kırâetin)

“Okuma bilmiyor, yalnız başına namaz kılıyor.” İmamla kılsa kurtarır yakayı... Ama yalnız kılınca kabul olmuyor.

(Ve racülün lâ-yüeddi’z-zekâte) “Zekâtını vermeyen adam...” İnkâr ederse küfre girer. Vermemek günah olur. Bir de kabul etmezse zekâtı, o Sa’lebe’nin hikâyesi gibi; o günaha sebep olur. Bunların namazı kabul olmuyor.

(Ve racülün yeümmü kavmen ve hüm lehû kârihûn) “Cemaatin sevmediği bir imam...”

(Ve racülün memlûkûn âbikun)

“Efendisinden kaçan köle...”

(*Ve racülün şâribü'l-hamri müdminün*)

“Devamlı içki içiyor; onun da namazı makbul değil...”

(*Ve'mreetün bâtet ve zevcühâ sâhıtun aleyhâ*) “Kocası kendisine kızmış kadın; onun da namazı makbul değil...”

Kadın yatıyor da, erkek ona kızgın olduğu hâlde... Araları açık. Beyinden özür dilemiyor, affet beni demiyor. Namazı da kılmış ama kabul olmuyor.

(*Vemreetün hurretün tûsallî bigayri hımârin*) “Başörtüsüz namazı kılan kadının namazı makbul değil...” Başını örtmesi hürriyet alametidir. O dönemde köleler başını örtmezlerdi. Onlara caiz, ama hürlere caiz değil...

Çok eskiden, belki elli sene önce Eyüp'e gitmiştim de; hanımlar da namaz kılıyorlarmış. İncecik örtüyü örtmüş, kulaklarının arkası, küpeleri müpeleri, her şeyi görünüyor. Örtü gayet ince... Bugünkü örtüler de hep öyle... O zaman? O zaman da varmış.

(*Ve âkilü'r-ribâ*) “Faiz yiyen insan...”

(*Ve'l-imâmü'l-câiru*) “Zalim hükümdar, idareci...”

(*Ve racülün lâ-tenhâ salâtühû ani'l-fahşâi ve'l- münker*) “O adam da namaz kılıyor, ama hatalardan da kaçmıyor. Onun namazı onu günahtan ve kötü işlerden men etmiyor. Namazı, kendisini günahtan ve kötü işlerden men etmeyen adamın da namazı makbul değil...” Çünkü ayet-i kerimede:

إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ

(*İnne's-salâte tenhâ ani'l-fahşâi ve'l-münker*) [Muhakkak ki namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar.] buyrulmuş ya... Bunu sormuşlar da;

“—E, Allahu ekber dedikten sonra, namaza durduktan sonra yapabiliyor muyuz bir hata?.. Hiç olmazsa namaz hâlinde herkes günahtan uzak... İşte o kadar da yeter.” demişler.

Ama Allah muhafaza etsin... Namaz kıldıktan sonra, Allahu Teala'nın bütün yasaklarından, haramlardan insanın el çekmesi lazım!

(*Lâ-yezdâdü min-Allâhi illâ bu'den*) “Bunlar Allahu Teala'dan ancak uzaklık

kazanırlar.” İbadet bize yakınlık verecek ya...

Yakınlık elde edemezler, uzaklık elde ederler.

وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْبَغِي لِلدَّاخِلِ فِي
الْمَسْجِدِ عَشْرُ خِصَالٍ أَوَّلُهَا أَنْ تَبْعَاهُ خُفْيَهُ أَوْ
نَعْلَيْهِ وَأَنْ يَبْدَأُ بِرِجْلِهِ الْيَمْنِيَّ وَأَنْ يَقُولَ إِذَا دَخَلَ
وَسَلَامٌ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ وَعَلَى مَلَائِكَةِ اللَّهِ اَللَّهُمَّ افْتَحْ
لَنَا أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ وَإِنْ يُسَلِّمُ
عَلَى أَهْلِ الْمَسْجِدِ وَإِنْ يَقُولُ إِذَا لَمْ يَكُنْ فِيهِ أَحَدٌ
السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ وَإِنْ يَقُولُ
أَشْهَدُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
وَلَا يَمْرُؤَ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّي وَأَنْ لَا يَعْمَلَ بِعَمَلِ
الدُّنْيَا وَلَا يَتَكَلَّمَ بِكَلَامِ الدُّنْيَا وَأَنْ لَا يَخْرُجَ
حَتَّى يُصَلِّيَ رَكْعَتَيْنِ وَأَنْ لَا يَدْخُلَ إِلَّا بِوُضُوءٍ
وَأَنْ يَقُولَ إِذَا قَامَ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ
أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki

Mescide girene de on tane özellik lazım:

(En tebeâhüde huffeyhi ev na'leyh) “Ayakkabılarını temizlemeli, dikkat etmeli!..” Bir efendi vardı, rahmetlik oldu; poşete koyup getirdi.

Hem ayakkabılığa getirip koymak lazım! Dışarıya koysan olmaz. Geçen gazete yazıyordu galiba, Erbakan'ın ayakkabılarını almışlar da ikinci seferde getirmiş o da önüne koymuş. Bizim burada ayakkabılıklar içeriden kaldırıldı, hep dışarıya koyuyoruz. Müezzin efendinin de dikkatli olması lazım ki, oradan başkası ayakkabıyı alıp gitmesin!..

(Ve enyübdee bi-riclihi'l-yümnâ) “Mescide girerken, içeriye girerken sağ ayağı ile girmeli!”

(Ve en yekule izâ dehale) Girerken: *(Bismillâh, ve selâmün ala rasûlilâh, ve ala melâiketillâh... Allahümmeftah lenâ ebvâbe rahmetike inneke entel vehhâb...)* “Ya Rab! Bize rahmet kapılarını aç!.. Çünkü sen Vehhâbsın!” demeli!

(Ve en-yüsellime alâ ehli'l-mescid) “Mescittekilere selam vermeli!..”

Kitabın yazarı —İbn Haceri’l-Askalanî— Şafii olsa gerek... Fakat, bizim mezhebimizin imamı İmam-ı Azam, “Herkesin ibadeti var, okuması var... Okur veyahut gönlünü Allah’a bağlamıştır. Tesbihi vardır, zikri vardır. Selam vermek suretiyle onları meşgul etme!” der. Burada da selamı tavsiye etmiş. Şafiiler camiye girince birbirlerine “Es-selâmü aleyküm!” derler.

(Ve in yekûlü izâ lem-yekûn fîhî ehadün)
“Camide kimse yokken önce girmişse, *(Es-selâmü aley-nâ ve alâ ibâdillâhi’s-sâlihîn)* demek...”

Evlere de böyle; evlere girdiğimiz vakitte ev halkına selam vermek, kimse yoksa evde “Esselâmü aley-nâ ve alâ ibâdillâhi’s-sâlihîn” demek vazifemiz...

(Ve en yekûle: Eşhedü en lâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve rasûlüllâh) Bunu da demek lazım!..

(Ve lâ yemurru beyne yedeyi’l-musallî)
“Namaz kılanların önünden asla geçmek...”

Yalnız büyük camiler olursa mesela, Fatih

gibi camilerde, namaz kılanın ilerisinden geçerse zarar etmez derler. Kâbe’de de mesela öyle... Onun secde ettiği yere basmamak şartıyla, biraz ilerisinden geçebilir. Fakat bizim bu gibi camilerde, ufak olduğu için ilerisi de secde yeri oluyor o adamın...

(Ve en lâ-ya’mele bi-ameli’d-dünyâ) “Camiye girdikten sonra dünya işleri yapmamak lazım!..”

Yalnız, itikâfta olursa o kendisi için bir şey dikebilir. Ama itikâfta olmazsa hiçbir şey yapamaz.

(Ve lâ-yetekelleme bi-keîmi’d-dünyâ) Dünya kelamıyla hiç konuşmamak lazım!..

(Ve en lâ-yahruce hattâ yusalliye rek’ateyni) “İki rekât namaz kılmadan da çıkmamak lazım camiden...”

Mesela girdik içeriye, erken vakit... Çıkacak olursak hiç olmazsa iki rekât namaz kılıp öyle çıkmak lazım!.. Eğer girdiğimiz vakit ke rahat vaktiyse, o zaman: “Sübhânallahi ve’l-hamdü lillâhi velâ ilâhe illallâhu vallâhu ekber” diye dört defa söylersek olur.

(Ve en lâ-yedhule illâ bi-vudûin) Abdestsiz

girmemek lazım!..

(Ve en yekule izâ kâme sübhânekallahümme ve bihamdike, eşhedü en lâ-ilâhe illâ ente, estağfiruke ve etûbü ileyk.) Çıkarken *“Sübhânekallahümme ve bihamdike, eşhedü en lâ-ilâhe illâ ente, estağfiruke ve etûbü ileyk.”* duasını okumak lazım!..

Herhangi bir topluluktan ayrılırken bu dua okunup da ayrılırsa o, topluluk içerisinde olan günahlara kefarettir, derler. Onun için, gaflet etmemeli her topluluktan kalkarken bunu okumalı!

(Necati Amca sordu:)

Vahdekeli öğrenmişiz?..

Vahdeke de vardır da burada yazmamış. Bunlar birkaç tane var, burada bunu söylüyor.

Buraya kadar yetsin inşallah... Allah kusurlarımızı affetsin... Bizlere yardım etsin.

Bak Ramazan da bitti işte... Kadir bitti, Ramazan da bitti. Kadir’le berabermiş. Allah affetsin. Bize yardım etsin de tekrarlarını da nasip etsin, sağlık afiyetlerle beraber... Rızasına uygun amelleri de cümlemize nasip etsin.

Rızasına aykırı olan amellerden de uzak eylesin... Bizi de bize, kendi hâlimize bırakmasın. Bizi her daim korusun inşallah...

el-Fatiha!..

Mehmet Zahid KOTKU
28 Ramazan 1394 / Ekim 1974
İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/
Münebbihat Dersleri'ne PDF olarak ulaşmak
için tıklayınız.](#)

